

ECLI:NL:RBAMS:2020:4435

Instantie	Rechtbank Amsterdam
Datum uitspraak	09-09-2020
Datum publicatie	09-09-2020
Zaaknummer	C/13/687385 / KG ZA 20-650 CdK/BB
Rechtsgebieden	Civiel recht
Bijzondere kenmerken	Kort geding
Inhoudsindicatie	YouTube hoeft de door haar verwijderde video's met interviews niet terug te plaatsen op het YouTube kanaal van Café Weltschmerz. Strikte toepassing door YouTube van haar beleid om uitsluitend content die in lijn is met de WHO en het RIVM toe te laten wordt te beperkt geacht, maar het gaat erom hoe YouTube haar beleid inzet. De interviews, waarin wordt gesteld dat het middel hydroxychloroquine werkt tegen Covid-19, worden als desinformatie aangemerkt en mochten door YouTube verwijderd worden.
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl JGR 2020/36 met annotatie van Schutjens, M.D.B. MF 2020-6, nr. 18 met annotatie van A.W. Hins

[Verrijkte uitspraak](#)

Uitspraak

—

vonnis

RECHTBANK AMSTERDAM

Afdeling privaatrecht, voorzieningenrechter civiel

zaaknummer / rolnummer: C/13/687385 / KG ZA 20-650 CdK/BB

Vonnis in kort geding van 9 september 2020

in de zaak van

1 [eiser 1] ,

wonende te [woonplaats] ,

2. [eiser 2],

wonende te [woonplaats] ,
eisers bij dagvaarding van 10 augustus 2020,
advocaat mr. J.B. Maliepaard te Rotterdam,

tegen

1. de vennootschap naar buitenlands recht

GOOGLE IRELAND LIMITED,

gevestigd te Dublin (Ierland),

2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid

GOOGLE NETHERLANDS B.V., handelend onder de naam

YOUTUBE,

gevestigd te Amsterdam,

gedaagde,

advocaat mr. D. Verhulst te Amsterdam.

Eisers zullen hierna ook wel afzonderlijk [eiser 1] en [eiser 2] worden genoemd. Gedaagden worden gezamenlijk aangeduid als YouTube en afzonderlijk als Google Ireland en Google Netherlands.

1 De procedure

Op de zitting van 26 augustus 2020 hebben eisers de vorderingen zoals omschreven in de dagvaarding toegelicht. YouTube heeft verweer gevoerd.

Beide partijen hebben producties en een pleitnota ingediend. De pleitnota van eisers is gedeeltelijk voorgedragen door [eiser 1] .

Ter zitting waren aanwezig:

aan de kant van eisers: [eiser 1] en [eiser 2] met mr. Maliepaard;

aan de kant van YouTube: [naam 1] (legal council bij Google Netherlands) met mr. Verhulst en mr. R.D. Chavannes.

Vonnis is bepaald op heden.

2 De feiten

2.1. [eiser 1] is programmamaker, theatermaker, filosoof en onderzoeksjournalist. [eiser 2] is huisarts.

2.2. YouTube is een door Google Ireland ontwikkeld en aangeboden wereldwijd verspreid videoplatform.

2.3. Café Weltschmerz, een burgerjournalistiek platform, behandelt onder meer op haar YouTube kanaal verschillende actuele maatschappelijke onderwerpen.

Bij het aanmaken van haar YouTube account heeft Café Weltschmerz de Servicevoorwaarden van YouTube aanvaard. De daarmee tussen Café Weltschmerz en YouTube gesloten overeenkomst omvat naast de Servicevoorwaarden de Communityrichtlijnen van YouTube en de regels voor Beleid, veiligheid en auteursrecht.

In de Servicevoorwaarden is onder meer het volgende opgenomen:

'Als we redelijkerwijs van mening zijn dat Content deze Overeenkomst schendt of schade kan toebrengen aan YouTube, onze gebruikers of derden, kunnen we deze Content geheel of gedeeltelijke weghalen of verwijderen. We informeren u over de reden van deze actie, tenzij we redelijkerwijs van mening zijn dat we hiermee (a) de wet zouden overtreden, de instructies van een wettelijke handhavingsinstantie zouden negeren of waarmee we anderszins wettelijke aansprakelijkheid zouden riskeren van YouTube of onze Aangesloten entiteiten aansprakelijk zouden kunnen maken, (b) een onderzoek, de integriteit of het functioneren van de Service in gevaar zouden brengen, of (c) andere gebruikers, derden, YouTube of onze Aangesloten entiteiten schade zouden toebrengen. In ons Helpcentrum vindt u meer informatie over het oplossen van problemen met meldingen, handhaving en de bezwaarprocedure.

(...)

Als u in de Europese Economische Ruimte of Zwitserland woont, is op deze Overeenkomst, en op uw relatie met YouTube op grond van deze Overeenkomst, het recht van het land waar u verblijft van toepassing en kunnen juridische procedures voor uw lokale rechtbanken worden ingeleid.'

2.4. In de Communityrichtlijnen van YouTube is onder meer opgenomen welke content YouTube niet accepteert, zoals pornografie, aanzetting tot geweld, intimidatie of haat. Het *'Beleid voor spam, misleidende praktijken en scams'* verbiedt onder meer het gebruik van misleidende content en het *'Beleid tegen schadelijke of gevaarlijke content'* verbiedt onder meer de promotie van gevaarlijke geneesmiddelen of medische behandelingen.

2.5. YouTube heeft op 20 mei 2020 haar Communityrichtlijnen aangevuld met het *'Beleid tegen misleidende medische informatie over COVID-19'*.

Daarin is, voor zover hier relevant, het volgende opgenomen:

YouTube staat geen content toe die misleidende medische informatie verspreidt die in strijd is met de medische COVID-19-informatie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) of lokale gezondheidsinstanties. Dit is beperkt tot content die in strijd is met de voorschriften van de WHO of lokale gezondheidsinstanties met betrekking tot:

- Behandeling
- Preventie
- Diagnostiek
- Besmetting

Opmerking: Het YouTube-beleid voor COVID-19 kan worden gewijzigd naar aanleiding van veranderingen in de voorschriften van internationale of lokale gezondheidsinstanties. Dit beleid is gepubliceerd op 20 mei 2020.

Wat dit beleid voor jou betekent

Als je content post

Post geen content op YouTube als die een van deze elementen bevat:

Misleidende informatie over behandelingen: content waarin kijkers worden ontmoedigd om medische hulp te zoeken en worden aangemoedigd om geneesmiddelen of behandelingen te gebruiken tegen COVID-19.

- Content waarin wordt geclaimd dat COVID-19 niet bestaat en dat mensen er niet aan overlijden.
- Content waarin kijkers worden aangemoedigd om hulsmiddeljes te gebruiken in plaats van medische hulp te zoeken bij de huisarts of het ziekenhuis.
- Content waarin kijkers worden aangemoedigd om te bidden of rituelen uit te voeren in plaats van medische hulp te zoeken.
- Content waarin wordt geclaimd dat er een vaccin voor het coronavirus is of dat er een bewezen geneesmiddel is.
- Content waarin wordt geclaimd dat er op dit moment medicatie beschikbaar is die voorkomt dat je het coronavirus oploopt.
- Andere content waarin kijkers worden ontmoedigd om een medische professional in te schakelen of medisch advies te vragen.

2.6. Op 29 mei 2020 en 3 juli 2020 heeft [eiser 1] interviews met [eiser 2] gehouden die op het YouTube kanaal van Café Weltschmerz zijn gezet.

Het interview van 29 mei 2020 werd als volgt aangekondigd en omschreven:

'Het corona geneesmiddel is wetenschappelijk getest en kost € 15! / [eiser 1] interviewt [eiser 2]

Huisarts [eiser 2] uit [woonplaats] is de man die het geneesmiddel Hydroxychloroquine in een combinatietherapie met zink en antibiotica met succes toepaste op een 10-tal patiënten. Hoewel het middel (een bekend anti-malaria middel) door meerdere onderzoekslaboratoria is getest werd het [eiser 2] door de inspectie verboden het voor te schrijven. Hij protesteerde en geeft hier zijn visie.'

Dit interview is vier dagen na plaatsing door YouTube verwijderd.

Het interview van 3 juli 2020 werd als volgt aangekondigd en omschreven:

' Werkende geneesmiddelen tegen Covid 19: [eiser 2] en [eiser 1]

Huisarts [eiser 2] is de man die het geneesmiddel Hydroxychloroquine in Nederland op de agenda plaatste. Zijn 1e interview met [eiser 1] werd na 100.000 views door YouTube verwijderd. Zij bespreken hierbij het vervolg van zijn protest en proces tegen de inspectie. Het RIVM zweert bij de 1,5 meter, maar spreekt nauwelijks over medische oplossingen. [eiser 2] en [eiser 1] de beschikbare erkende en verzwegen Corona geneesmiddelen die enerzijds in het ziekenhuis en anderzijds door huisartsen in veel landen worden voorgeschreven.'

Dit interview is twee dagen na plaatsing door YouTube verwijderd.

YouTube heeft Café Weltschmerz van de verwijderingsbeslissingen op de hoogte gebracht met een standaardnotificatie, waarbij zij heeft verwezen naar de mogelijkheid tegen de beslissing bezwaar te maken.

3 Het geschil

3.1. Eisers vorderen samengevat -

- I. YouTube op straffe van een dwangsom te veroordelen om de twee door haar van het YouTube kanaal van Café Weltschmerz verwijderde video's, bedoeld onder 2.6, op dat YouTube kanaal terug te plaatsen en te houden en deze op de gangbare wijze te doen laten verschijnen in zoekresultaten van de zoekmachine;
- II. YouTube te gebieden het beleid tegen misleidende medische informatie over Covid-19 buiten werking te stellen en niet conform deze richtlijn te handelen;
- III. YouTube te veroordelen in de proceskosten;
- IV. YouTube te veroordelen in de nakosten, te vermeerderen met de wettelijke rente.

3.2. Eisers stellen daartoe, kort gezegd, dat YouTube met de verwijdering van de video's wanprestatie pleegt jegens Café Weltschmerz en dat die tekortkoming onrechtmatig is jegens hen. Verder stellen zij dat YouTube ook los van enige contractuele tekortkoming onrechtmatig jegens hen handelt. Eisers hebben onder meer naar voren gebracht dat het door YouTube gehanteerde Covid-19 beleid, waarbij content wordt verwijderd die in strijd is met de visie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en lokale gezondheidsorganisaties (in Nederland: het RIVM), te beperkt is en dat de verwijdering van de video's als gevolg van dit beleid een onaanvaardbare beperking vormt van hun recht op vrijheid van meningsuiting. Volgens eisers heeft YouTube als wereldwijd platform de bijzondere zorgplicht om de vrijheid van meningsuiting van haar gebruikers en derden te waarborgen. Zij heeft een maatschappelijke functie waarbij niet past dat meningen van bepaalde wetenschappers en medici wel onder de aandacht worden gebracht en andere meningen niet. Door het uitsluitend toelaten van content die in lijn is met de visie van de WHO en het RIVM kiest YouTube positie in een publiek debat en dreigt zij een spreekbuis van de overheid te worden. Daarnaast voert zij censuur uit. Dit kan niet in een democratische samenleving. Bovendien is het standpunt van het RIVM volgens eisers niet in beton gegoten. Het debat over de bestrijding van Covid-19 wordt nog volop gevoerd en er zijn veel artsen en wetenschappers over de hele wereld die het medicijn hydroxychloroquine als een effectief middel tegen Covid-19 bestempelen. Er kan dan ook niet zonder meer worden geconcludeerd dat YouTube met haar beleid de volksgezondheid beschermt. Kritiek op de visie van de WHO en het RIVM moet mogelijk zijn en kan niet worden aangemerkt als misleidende informatie, aldus eisers.

3.3. YouTube voert verweer.

3.4. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, (nader) ingegaan.

4 De beoordeling

Bevoegdheid en toepasselijk recht

- 4.1. YouTube is een private onderneming en tussen haar en Café Weltschmerz bestaat een contractuele relatie. Op basis van die overeenkomst is de Nederlandse rechter bevoegd en is Nederlands recht van toepassing. Eisers baseren hun vorderingen echter op onrechtmatige daad. In dat geval is de Nederlandse rechter bevoegd op basis van artikel 7 lid 2 van de Verordening (EU) Brussel I bis en is Nederlands recht van toepassing op basis van artikel 4 van de Verordening (EU) Rome II, als plaats waar de schade zich heeft voorgedaan.
- 4.2. Onbetwist heeft Google Ireland gesteld dat zij de entiteit is voor wie het mogelijk is om uitvoering aan de vordering te geven en niet Google Nederland. De vordering tegen Google Nederland zal dan ook om die reden worden afgewezen.
- 4.3. In de aard van de vordering en de actualiteit van het debat dat onderwerp van deze zaak is, is het spoedeisend belang van eisers gelegen.

Verantwoordelijkheid YouTube

- 4.4. Vooropgesteld wordt dat Google één van de grote online platforms is die akkoord is gegaan met een Code of Practice on Disinformation van de Europese Commissie om online desinformatie en 'fake news' tegen te gaan. Op basis daarvan zijn onder meer de Communityrichtlijnen, genoemd onder 2.4 en 2.5, en andere vermelde beleidsregels van YouTube opgesteld. De voorzieningenrechter volgt eisers in hun standpunt dat de omstandigheid dat YouTube één van de grootste online platforms en zoekmachines met een wereldwijd bereik is met zich brengt dat op haar een grote verantwoordelijkheid rust. Bij het voeren van een publiek debat op internet, dat in een democratische samenleving mogelijk moet zijn, speelt YouTube immers als één van de grote spelers op de markt een overheersende rol.
- 4.5. Met inmenging in de content door YouTube kan de vrijheid van meningsuiting in het gedrang komen. YouTube heeft verklaard dat zij het open platform wil blijven waar allerlei opvattingen en soorten 'speech' welkom zijn en dat zich pas in content mengt als - in dit geval - een door de Code of Practice on Disinformation te beschermen belang in het geding is.

Beleid

- 4.6. YouTube heeft het volgende aangevoerd. Zij heeft de op het YouTube kanaal van Café Weltschmerz geplaatste interviews van [eiser 1] en [eiser 2] verwijderd op grond van het door haar opgestelde '*Beleid tegen misleidende medische informatie over COVID-19*'. Met dit beleid heeft zij haar Communityrichtlijnen, als gevolg van de uitbraak van het corona-virus op 20 mei 2020 aangevuld. Het Covid-beleid van YouTube houdt in haar algemeenheid in dat zij content over Covid-19 verbiedt die kan leiden tot een aanzienlijk risico op ernstige schade, evenals misleidende medische informatie die in strijd is met de medische Covid-19 informatie van de WHO of lokale gezondheidsinstanties (zoals het RIVM) over de behandeling, preventie, diagnostiek en besmetting. Dit beleid heeft YouTube voorzien van een nadere uitwerking en concrete voorbeelden die verduidelijken welke content en claims door haar niet worden toegestaan. Daarbij is onder meer genoemd:
- Content waarin kijkers worden aangemoedigd om huismiddeltjes te gebruiken in plaats van medische hulp te zoeken bij de huisarts of het ziekenhuis; en
 - Content waarin wordt geclaimd dat er een vaccin voor het coronavirus is of dat er een bewezen geneesmiddel is.
- 4.7. YouTube heeft met toepassing van dit beleid de interviews van [eiser 1] en [eiser 2] van het YouTube kanaal van Café Weltschmerz verwijderd. Daarbij heeft YouTube te maken met een aanzienlijke hoeveelheid content die beoordeeld moet worden op de vraag of het al dan niet toelaatbaar is. Dit geschiedt op klachtbasis en met automatische systemen. In dit geval is er ook een menselijke beoordeling aan te pas gekomen. YouTube heeft in dit verband verder naar voren gebracht dat tegenover de vrijheid van meningsuiting van anderen haar recht

staat om beleidsmatige keuzes te maken en bepaalde uitingen wel en andere uitingen niet door te geven. Het staat haar dan ook vrij om waar het om Covid-19 gaat uitsluitend content toe te laten dat in lijn is met de visie van de WHO en het RIVM, aldus YouTube.

- 4.8. Volgens eisers grijpt YouTube daarmee te diep in op hun vrijheid van meningsuiting en pleegt zij daarmee censuur.
- 4.9. In verband hiermee is allereerst van belang dat censuur een zorgplichtschending kan zijn in de contractuele relatie tussen YouTube en Café Weltschmerz. Als in die verhouding sprake is van een schending van de zorgplicht kan dat ook een - afgeleide - onrechtmatige daad opleveren jegens derden, in dit geval [eiser 1] en [eiser 2] .
- 4.10. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter is een strikte toepassing door YouTube van haar beleid om uitsluitend content die in lijn is met de visie van de WHO en het RIVM toe te staan te beperkt en in verband met de horizontale werking van de vrijheid van meningsuiting niet toegestaan. Ten behoeve van het publieke debat in een democratische samenleving en de rol die YouTube als een van de belangrijke online videoplatforms daarin heeft, strookt het niet met het recht op vrijheid van meningsuiting om wel de content die overeenstemt met de visie van de WHO en het RIVM toe te laten en niet andersluidende, kritische content. Daarmee zou de YouTube gebruiker die brede content mag verwachten, slechts kennis kunnen nemen van de mening van de groep experts die de WHO en het RIVM adviseren, terwijl de wijze van bestrijding en behandeling van Covid-19 wereldwijd nog volop in onderzoek is en nog allerminst vaststaat. Ook de WHO en het RIVM stellen hun adviezen nog steeds bij.
- 4.11. YouTube erkent dat het debat gevoerd moet kunnen worden en dat zij daaraan wil bijdragen. Zij legt echter de grens bij het verspreiden van onjuiste, schadelijke en gevaarlijke informatie, zoals uitgewerkt in haar beleid. Tot het beperken daarvan wordt YouTube ook aangespoord door onder andere de Europese Commissie. Daarbij wordt ook door de Europese Commissie rekening gehouden en verantwoordelijkheid verlangd van grote platforms als YouTube. Naar voorlopig oordeel is dat geen ongeoorloofde inbreuk op de vrijheid van meningsuiting. Een fundamentele wijziging van het beleid van YouTube dat immers in overeenstemming is met de aanwijzingen van de Europese Commissie, zou te ver gaan. Het komt erop aan op welke wijze YouTube het beleid inzet.

desinformatie?

- 4.12. Thans zal moeten worden beoordeeld of de door Café Weltschmerz geplaatste en door YouTube verwijderde video's met de interviews van [eiser 1] en [eiser 2] als desinformatie moeten worden aangemerkt, die door YouTube, gelet op hetgeen onder 4.11 is overwogen, geweigerd mag worden.
- 4.13. Volgens YouTube bevatten de verwijderde video's onjuiste, schadelijke en gevaarlijke informatie. De kern van de video's is dat er een werkend en bewezen medicijn is tegen Covid-19, namelijk hydroxychloroquine (HCQ), terwijl dat onbewezen is. Het medisch wetenschappelijk debat over de werkzaamheid van HCQ tegen Covid-19 is volgens YouTube niet 50/50, maar er is juist consensus dat het niet werkt en zelfs schadelijk is. Van de Inspectie voor de Gezondheidszorg mag het ook niet meer worden gegeven voor de behandeling van Covid-19. Van YouTube mag het debat over de werkzaamheid van HCQ worden gevoerd, maar in de video's gaat de claim verder. Daarnaast wordt in de video's besproken hoe buiten de reguliere paden om aan het middel (of een alternatief) kan worden gekomen. Verder worden in de video's de 1,5 meter maatregel en zelfisolatie ondermijnd.
- 4.14. Eisers zijn het ermee eens dat met de volksgezondheid strijdige content van het internet geweerd mag/moet worden, maar zij vinden de verwijderde video's daar niet onder vallen. Volgens eisers is de inhoud van de video's onderdeel van het debat dat ook via YouTube als belangrijke distributeur gevoerd moet kunnen worden.
- 4.15. In Nederland is het toelaten van geneesmiddelen voor een bepaalde aandoening aan strikte regels gebonden. Het staat vast dat er geen dubbelblind onderzoek heeft plaatsgevonden en dat de Inspectie voor de Gezondheidszorg het voorschrijven van HCQ tegen een Covid-19-infectie door de huisarts heeft verboden. Aan de andere kant wordt het middel HCQ wereldwijd veelvuldig toegepast en wordt er verder studie verricht naar de werking ervan tegen Covid-19. In Nederland is HCQ ook toegediend in een ziekenhuis-setting in de maanden maart en april 2020. Daarmee is na een uitspraak door de Stichting Werkgroep Antibioticabeleid

(SWAB) op 1 mei 2020 weer gestopt vanwege de bijwerkingen (depressie, hartritmestoornissen en psychoses). Het stoppen met HCQ in ziekenhuis-setting wegens de bijwerkingen is een belangrijke indicatie dat het middel – indien het al mag worden voorgeschreven – onder medische controle en in de juiste doseringen zou moeten worden voorgeschreven. Een arts die zonder sluitend bewijs en wetenschappelijk onderbouwde tests claimt dat HCQ of een alternatief middel – dat zonder recept te verkrijgen is – werkt, licht het publiek onjuist voor. Daarnaast kan het schadelijk en gevaarlijk zijn.

Het moge zo zijn dat [eiser 2] meent dat het bij 10 van zijn patiënten heeft gewerkt, dat hij in het middel gelooft (als het in een vroeg stadium wordt gebruikt) en dat hij daar een maatschappelijk debat over wenst te voeren, maar voor dat doel dient hij zijn stellingen ook met deze nuance te formuleren. Dat doet hij niet. Zoals het in de interviews door hem is verwoord, vormt het geen onderdeel van het debat, hetgeen YouTube wel zou hebben toegelaten, maar bevatten zijn uitlatingen onjuiste informatie die mogelijk schadelijk en gevaarlijk is. Juist als arts dient hij zich dit te realiseren. Dat geldt overigens niet voor de kritische uitingen over de 1,5 meter-maatregel en zelfisolatie. Daarover wordt een mening geventileerd, die wel kan bijdragen tot debat.

4.16. Gelet op het voorgaande zijn ook de vorderingen tegen Google Ireland niet toewijsbaar. Eisers zullen als de in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten, aan de zijde van YouTube tot op heden begroot op € 1.636,= (€ 656,= aan griffierecht en € 980,= salaris advocaat).

5 De beslissing

De voorzieningenrechter

- 5.1. weigert de gevraagde voorzieningen,
- 5.2. veroordeelt eisers in de proceskosten aan de zijde van YouTube tot op heden begroot op € 1.636,=,
- 5.3. verklaart deze kostenveroordeling uitvoerbaar bij voorraad.

Dit vonnis is gewezen door mr. C.M.E. de Koning, voorzieningenrechter, bijgestaan door mr. B.P.W. Busch, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 9 september 2020.1

1 type: BB coll: MAH
